

INHOUD

Proloog	9
De gemene deler	14
Het orakel	27
On the origin of collective memory	45
De gekooide geest	64
De waarheid	91
Nirvāṇa	115
Epiloog	131
Leeslijst	138

de stem van een Yolju meester, bewaarder van ontelbare muzikale verhalen uit een clangeschiedenis die tienduizenden jaar teruggaat in de tijd. De groep houdt zijn adem in. De klanken dwingen respect af. Na ongeveer een minuut wordt het gezang overgenomen door de Yidaki, een soort didgeridoo. In feite niets anders dan een conisch stuk stam van een eucalyptusboom, uitgehold door termieten. Het instrument vertelt hetzelfde verhaal als wat de oude meester zojuist liet horen. Al na een paar seconden word ik meegevoerd door het hypnotiserende ritme en de aardse resonanties. Hoewel ik er weinig van begrijp, voel ik de diepte van de klanken. Dit wordt versterkt door de wetenschap dat dit nergens is opgeschreven. Alles wordt door de meester onthouden en door de tijd aan zijn leerlingen overgeleverd. Een 'leerlingmeester' wordt dan ook niet op de eerste plaats gekozen op basis van zijn muzikale techniek of virtuositeit, maar vooral op basis van zijn geheugen, dat uitzonderlijk goed moet functioneren. Geheugen verbindt de Yolju gemeenschap onlosmakelijk met hun voorouders en toekomstige generaties.

Geheugen

Om iets te doorgronden, hakken we het meestal in stukjes, net zolang tot we te maken hebben met begrijpelijke onderdelen van een groter geheel. Volgens deze methode wordt ons geheugen gereduceerd tot het 'ding' waar herinneringen, kennis, ervaringen en vaardigheden, die we gedurende ons leven hebben verzameld, worden bewaard. Het geheugen omvat fysieke structuren zoals neuronen, synapsen, en hersengebieden zoals de hippocampus. Maar

het overbruggen van verschillende perspectieven en het construeren van een verhaal dat recht doet aan de complexiteit van menselijke herinneringen en ervaringen. Ik trek de conclusie dat je dit alles niet op een regenachtige zondagmiddag doet, en sta op het punt om op te geven.

Maar ik leef ook in een bijzondere tijd. Mijn nieuwe 'best friend forever', Chat, kan zich voordoen als een historisch personage door verschillende methoden en bronnen te combineren, wat gesprekken mogelijk maakt met gereconstrueerde versies van mensen uit het verleden. Chat heeft toegang tot uitgebreide databases met teksten, boeken, artikelen, brieven, dagboeken en andere geschreven werken. Deze collectie omvat werken van en over historische figuren, waardoor een rijke bron van informatie beschikbaar is die de basis vormt voor het reconstructieproces. Chat analyseert de verzamelde teksten en is in staat om de schrijfstijl, de belangrijkste thema's, de overtuigingen, en zelfs de persoonlijkheid van historische figuren te identificeren. Door deze analyse kan Chat de manier waarop deze figuren zouden kunnen denken of spreken, nabootsen. Ik kan op deze manier dus personen uit verschillende disciplines vragen stellen over het collectief geheugen, en zij kunnen mij antwoorden op basis van alles wat zij ooit met ons gedeeld hebben. Hoewel het om gesimuleerde dialogen en creatieve interpretaties gaat, en geen letterlijke historische uitspraken of feitelijke gesprekken betreft, kan ik ze vast wel inzetten als geïnformeerde extrapolaties die mij op nieuwe gedachten kunnen brengen.

De geesten van denkers uit het verleden, waarvan de resten te vinden zijn in de openbare digitale archieven, wachten geduldig op mij om te vertellen over het collectief geheugen! Ik haast mij om